

STRATÉGIAI DOKUMENTUM

KISOSZ JAVASLATOK

A MAGYAR VENDÉGLÁTÁS FEJLESZTÉSE ÉRDEKÉBEN

A Kereskedők és Vendéglátók Országos Érdekképviselői Szövetsége KISOSZ tagságának több mint egy negyedét adják az idegenforgalom – turizmus – vendéglátás területén működő hazai tulajdonú mikro- és kisvállalkozások, amelyek jellemzően családi jellegű társas vállalkozás formájában, vagy egyéni vállalkozóként működnek. E vállalkozói körre jellemző, hogy a szűk értelemben vett szakmai tevékenységen kívül minden más a vállalkozás működtetéséhez, adminisztrációjához kapcsolódó szolgáltatást külső vállalkozástól vesznek igénybe, ezért minden egyes újabb és újabb hatósági előírás vagy az adminisztrációs terhek bővülése a költségeket növelve jövedelmezőségüket csökkenti. A hazai vendéglátó mikro- és kisvállalkozások piacát leginkább a hazai lakossági kör biztosítja, ezért az elmúlt években lezajlott és a gazdasági válság, valamint az ország költségvetési helyzete miatt született szigorítások miatt bekövetkezett reálbér csökkenés jelentős forgalmi veszteséget okozott. A vállalkozások a zsugorodó vásárlóerő miatt fordultak egyre inkább a készpénz helyettesítő eszközök elfogadásához, így egyre többen kötöttek szerződést üdülési csekk elfogadására, a kialakuló helyzetben rosszul érintette őket, hogy a korábban adómentes béren kívüli juttatások adófizetési körbe kerültek. A vendéglátó vállalkozások helyzetét az adózással összefüggésben érinti a magas közterhek miatti nemzetközi értelemben vett versenyképesség hátránya, a támogatások hiánya és a magas közterhek pedig a belföldi versenyképességet csökkentik.

Mindezek alapján a hazai vendéglátás helyzetét sújtja, hogy az elmúlt években csökkent a külföldi vendégek hazánkban tartózkodása, azaz az itt töltött vendégéjszakák száma, idegenforgalomban a kedvezőtlen időjárás miatt elmaradt belföldi turizmus, a hazai vendégek jövedelemcsökkenés miatti visszafogott költsége is. Az adójogszabályok kedvezőtlen változásainak hatására elsősorban vidéken a turisztikai jellegű vendéglátás mellett csökkent az üzleti típusú vendéglátás is, amely kiegészítette volna a hiányzó lakossági forgalmat, és azok eseményeit.

Ebben a helyzetben a KISOSZ a hazai vendéglátás érdekében úgy állította össze a javaslatcsomagot, hogy az kiterjed a közterhekkel, adózással összefüggő kérdésekre, a vállalkozásokat terhelő adminisztrációs előírásokra, a szakmai utánpótlás képzésével kapcsolatos problémákra és intézményi kérdésekre is.

1. Intézményi kérdések

- A vendéglátó vállalkozások szakmai irányítására jellemző, hogy az országnak nincs egységes az idegenforgalmat, a turizmust és a vendéglátást egy ágazatként kezelő irányítása. A jelenlegi szabályozás szerint a turizmusért az önkormányzati miniszter a felelős, a turisztikai szakállamtitkár tevékenységét kiegészíti a Magyar Turizmus Zrt., a Nemzeti Turisztikai Bizottság, és helyi szinten a regionális idegenforgalmi bizottságot rendszere. Ugyanakkor a vendéglátásra vonatkozó végrehajtási jogszabályok kiadója, illetve a vendéglátásra is vonatkozó jogszabályok kezdeményezője a Nemzeti Fejlesztési és Gazdasági Minisztérium, ahol kifejezetten a vendéglátással foglalkozó szervezeti egység nem működik. A KISOSZ vendéglátó stratégiáját alapvetően az határozza meg, hogy a turizmust, az idegenforgalmat és a vendéglátást egy kategóriaként kezeljük, és szükségesnek tartjuk egy egységes kézben történő irányítását. Az egységes stratégia részeként csökkenteni lehetne a fővárosra és a balatoni térségre jellemző koncentrálttságot, és erősíteni a vidéki vendéglátást, a KISOSZ korábban is megfogalmazta azt a koncepciót, hogy minden 1500-2000 fő feletti településen legyen folyamatosan nyitva tartó uniós

színvonalú olyan vendéglátó és szálláshely, amely alkalmas külföldi és hazai vendégek ellátására, hogy azok több napig is egy adott körzetben maradhassanak. Ezért egységes irányítás és stratégia a vendéglátás fejlesztésének a legfontosabb eszköze.

- Az egységes ágazati irányítás lehetővé tenné külföldi kiállításokon a teljes hagyományos magyar vendéglátás reklámozását. Ehhez célszerű hazánkban gasztro hetek szervezése, vagy olyan országos akciók népszerűsítése, kidolgozása, mint amilyen az ún. „Torkos csütörtök” volt. Jelenleg a kiállításokon magasak a stand díjak, célszerű lenne az állami ország-reklám megvalósítása termékkóstolóval, kínálattal együtt.

- A KISOSZ a vidéki munkanélküliség és a helyi őstermelők, termék előállítók támogatása érdekében is javasolja az adott területen működők együttműködésének elősegítését és a beszerzések egyszerűsítését. Ennek során jelentős lépésnek tartjuk az 52/2010. (IV.30.) FVM rendeletet, azonban az általunk javasolt megoldásokhoz képest még ez is felesleges korlátozásokat tartalmaz, és nem nyitja meg valamennyi lehetőséget. Külföldön jellemző, hogy a helyi vendéglátó vállalkozó a saját településén lévő őstermelőtől szerzi be a termékeket, míg hazánkban a vendéglátó üzletek a kereskedelmi forgalomban többszörös áttételeken keresztül szerzik be az alapanyagokat, ez nagy mértékben drágítja az étel előállítás költségeket, és ezáltal az eladási árakat. Célszerű szabályozással elősegíteni a helyi őstermelőtől való beszerzést zöldségek, gyümölcsök és állati eredetű élelmiszerek tekintetében, kiegészítve a területre jellemző házi előállítású specialitásokkal (bio élelmiszerek, házi előállítású tejtermékek, házi nevelésű vágóállatok, saját előállítású bor, pálinka).

2. Adózással összefüggő javaslatok

- A hazai tulajdonú mikro- és családi jellegű kisvállalkozás esetében a KISOSZ a vendéglátó szakmában is javasolja, hogy meghatározott árbevétel alatt egy egyszerűsített eljárással járó adózásra kerülhessen sor, amely mind a költségvetés, mind a vállalkozó részére egyszerűen kezelhető, kiszámítható közteher, illetve költségvetési bevétel. Ehhez hozzátartozik az egyszerűsített bevallás és befizetés megszüntetése az adónemek számának csökkentésével.

- A KISOSZ régóta javasolja a szerzői jogdíjjal kapcsolatos szabályozás felülvizsgálatát. A többi közteherhez hasonlóan kezdeményezzük, hogy a szerzői jogdíj mértékét kizárólag törvényben lehessen meghatározni, nem egy civil testület számára, hiszen elfogadhatatlan, hogy közterhek módjára behajtható, és mégsem jogszabály írja elő. A szerzői jogdíj szabályozásának rendszere és a fizetett jogdíj mértéke azt eredményezte, hogy a magyar vendéglátásban gyakorlatilag megszűnt az élőzene szolgáltatás.

- A vendéglátó vállalkozók javasolják a televízió üzemen tartási díj eltörlését, annak csekély a költségvetési bevétele, miközben megfizetésére akkor is sor kerül, ha a vendéglátásban nincs is vendég, és a szobák üresen állnak. Amennyiben ez a teher nem szüntethető meg, úgy mindenképpen a tényleges használathoz kapcsolódó befizetési kötelezettséget javasoljuk, hogy annak befizetési és bevallása a többi adónemhez hasonlóan a valós, tényleges gazdasági eseményhez kapcsolódjon.

- A KISOSZ régi igénye, hogy az uniós országokhoz hasonlóan a környezetvédelmi termékdíjat a gyártók, illetve importőrök által szedje be a költségvetés, mert különösen a mikro- és kisvállalkozások esetében elenyésző a befizetési kötelezettség, de olyan jelenetős a bevallással járó adminisztráció, hogy azt a könyvelők is csak jelentős felár mellett többlet szolgáltatásként vállalják, ez pedig rontja a vendéglátás jövedelem pozícióját.

- Az intézményi körben is leírtuk, hogy a szálláshelyhez kapcsolódó turizmus és a vendéglátás irányítása elkülönül egymástól, és ennek az is az eredménye, hogy az adóterhekben is különbség van. A KISOSZ javasolja, hogy amennyiben az idegenforgalmi ágazatot stratégiai nemzetgazdasági ágának tekintjük, akkor az egységes turizmus – szállodaipar – vendéglátás kapjon ágazatként egy alacsonyabb általános forgalmi adó kulcsot (legfeljebb 10-12%), hogy árai a nemzetközi versenyképesség területén csökkenni tudjanak. A jelentős idegenforgalmi hagyományokkal rendelkező országokban az ágazat jelentősen alacsonyabb kulcsokkal adózik (Olaszország 6%, Spanyolország 7%, Ciprus 5%).

- A bevezetőben is jeleztük a problémát, hogy az adómentesen adható természetbeni juttatások személyi jövedelemadó alá vonása a forgalmat csökkenti, ezért a KISOSZ javasolja az étkezési utalványok és az üdülési csekkek adóztatásának azonnali megszüntetését a forgalom növekedése érdekében. Ezek az eszközök szerepüknél fogva a gazdaság fehéritésében is részt vesznek, hiszen legális és átlátható forgalom jellemzi a használatukat, és hozzájárulnak az állami adóbevételek növekedéséhez. Az eddigi tárgyalásos és kiválasztásos rendszer helyett jogszabályban rögzített alanyi jogon javasoljuk a vendéglátásban az üdülési csekk elfogadhatóságát.

- A KISOSZ az érdekegyeztetés során tiltakozott a rehabilitációs adó jelentős mértékű emelése ellen, mert vannak olyan ágazatok, ahol a csökkent munkaképességű munkavállaló foglalkoztatása nehezen valósítható meg. A vendéglátó szakma ilyen, ezért az ágazatot mentesíteni kellene azon kötelezettség alól, hogy 20 fő foglalkoztatott után 1 fő csökkent képességű munkavállalót alkalmazzon.

- A foglalkoztatás, illetve közterhek témakörben a KISOSZ továbbra is kezdeményezi az ágazatban az egyszerűsített foglalkoztatás könnyítését, hiszen erre az ágazatra a leginkább jellemző, hogy belföldi események (esküvő, lakodalom, tor, érettségi bankett, stb.) vagy külföldi csoportok érkezésekor hirtelen van szükség kiegészítő munkaerő felvételére. A jelenlegi szabályozás olyan adminisztrációt ír elő (előzetes kötelező írásbeli munkaszerződés, jelenléti ív vezetése), amely életszerűtlen egy vendéglátó esemény során a nagy létszámú vendégek fogadásával egyidejűleg. Ezzel párhuzamosan megjelent az a negatív jelenség, hogy pont a foglalkoztatási, munkajogi és adózási problémák elkerülése érdekében nem vendéglátó egységek, hanem szakiskolák, vagy egyéb szervezetek vállalnak fel rendezvényeket, mint középiskolai, vagy egyetemi, farsangi bálakat, karitatív rendezvényeket, ezeket a KISOSZ részéről nem javasoljuk engedni az egyenlő versenyfeltételek biztosítása érdekében.

3. Vendéglátó vállalkozások adminisztrációs kötelezettségei

- A KISOSZ javasolja áttekinteni az engedélyezési eljárásokat a vendéglátó egységek létesítése során, és egyben az ügyintézési határidők lerövidítését, így különös tekintettel építési engedélyek, használatba vételi engedélyek, működési engedélyek területén ahhoz, hogy a jelenleg már leépülőben lévő vidéki vendéglátás megfelelő támogatással visszazerezhesse a piaci pozícióját. Sok területen jellemző, hogy a vendéglátás üzemeltetése bérlet formájában történik, és gyakori a működő vendéglő tulajdonos változása is, kezdeményezzük, hogy tulajdonos vagy bérlő változásakor, amennyiben a vendéglátó egység változatlan formában működik tovább, ne kelljen újra az összes szakhatóság hozzájárulását bekérni.

- A vendéglátó vállalkozások egyöntetű véleménye, hogy amíg uniós élelmiszerbiztonsági előírás a HACCP rendszer alkalmazása, ennek hazai adminisztrációja rengeteg felesleges bürokratikus előírást tartalmaz, ezért a KISOSZ javasolja a HACCP adminisztráció drasztikus egyszerűsítését a felálló új turisztikai vezetés és a szakmai érdekképviselői szervezetek egyeztetése útján. Megjegyezni kívánjuk, hogy a vendéglátó szakma számára nem az a probléma, hogy be kell tartani a szakmai, egészségügyi és higiéniai előírásokat,

hanem az, hogy ezek teljesítését és meglétét folyamatosan a vendéglátó munka rovására dokumentálni kell, ami időigényes és költségekkel jár. Véleményünk szerint az ellenőrző hatóság feladata az előírások betartásának felülvizsgálata, és nem a túlzott dokumentáció folyamatos ellenőrzése.

- A KISOSZ már korábban is feleslegesnek tartotta az alkohol nyilvántartási kötelezettség előírását, az elmúlt ciklus alatt tárgyalási eredménynek tekintettük a napi standolás helyett bevezetett havi kötelezettség előírását, azonban akkor is jeleztük, hogy az intézkedés felesleges bürokratikus terheket rak a vállalkozásokra és célszerű lenne teljesen megszüntetni.

- A vendéglátó egységekre jellemző, hogy létesítésüket követően hosszú évekig ugyanazon épületben ugyanazon területtel és konyhatechnológiai felszereléssel dolgoznak, ezért amennyiben egy alkalommal elkészül a munkahelyi kockázatbecslésük, az hosszú évekre igaz, és teljesen felesleges évről évre a munkahelyi kockázatbecslést megismételni. Javasoljuk, hogy a munkahelyi kockázatbecslést kizárólag a vendéglátó egység létesítésekor kelljen készíteni, vagy abban az esetben, ha a működésben lényeges változás következik be. A jelenlegi szabályozás szerint a munkahelyi kockázatbecsléshez a vendéglátó vállalkozónak munkavédelmi szakembert kell igénybe venne, ezért a változatlanúság dokumentálása is jelentős szakértői költségekkel jár és felesleges.

- A vendéglátásban javasoljuk megszüntetni azokat a kötelezettségeket, amelyek a kémiai biztonsági kockázatbecslésre, a tisztítószereknél a biztonsági adatlapok kötelező benyújtására vonatkoznak, valamint az egyéb felesleges belső szabályzatok és utasítások megszüntetését (tűzrendészeti, takarítási), mert ezek csak az ellenőrzés jogcímeit bővítik.

4. Szakképzés, szakmai támogatások rendszere

- Amennyiben a KISOSZ javaslata elfogadható, hogy a turizmus – szállodaipar – vendéglátó szakma egységes irányítású kiemelt nemzetgazdasági stratégiai ágazat, akkor a szakképesítéssel kiemelten kell foglalkozni az iskolarendszerben és az iskolarendszeren kívül is. Miután e szakterületen jellemző a gyakorlati oktatás kiemelt szerepe és súlya, ezért a képzést, a szakemberek utánpótlását a gazdaság igényeihez kell igazítani, és a képzésben a gazdaság szereplőit fokozott súllyal, állami adókedvezményekkel igénybe venni.

- A turizmus – idegenforgalom – vendéglátás szakterületén a nemzetközi versenyképesség biztosítása érdekében kiemelten fontos az új ismeretek megszerzése, az uniós előírások ismerete, a fogyasztóvédelem területeinek átfogó ismerete, ezért a KISOSZ javasolja megfontolni, hogy a vendéglátó egységek vezetőien 5 évente egy rövid, vezetői továbbképzésen kelljen részt venni az országban egységes vendéglátó és étel-miszerbiztonsági színvonal kialakítása érdekében.

- A vendéglátó szakmában az országimázs javítását is szolgálja a nyelvi képzések támogatott formában történő terjesztése, hiszen nemzetközi összehasonlítások is azt mutatják, hogy hazánkban az idege nyelvtudással gyengébben állunk, mint a környező országok. Ezért célszerű lenne, ha a vendéglátó vállalkozások az alkalmazottak nyelvképzésére a Munkaerőpiaci Alapból pályázaton támogatást nyerhetnének.